

УДК 343.31+343.35

DOI <https://doi.org/10.32840/pdu.2023.1.18>

А. В. Боровик

<https://orcid.org/0000-0003-1834-404X>

кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри кримінально-правових
та адміністративно-правових дисциплін,
проректор з наукової роботи

Міжнародного економіко-гуманітарного університету
імені академіка Степана Дем'янчука

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ТЛУМАЧЕННЯ ТЕРМІНУ «ОПІР» У СКЛАДІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТАТТЕЮ 342 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

У науковій статті досліджено теоретичні і практичні проблеми, пов'язані із тлумаченням терміну «опір» у складі кримінального правопорушення, передбаченого ст. 342 КК України.

За результатами аналізу наукової літератури, судової практики зроблено висновок, що опір – це одна з форм впливу на представника влади чи іншу уповноважену особу з метою перешкодити виконанню ними своїх обов'язків. За своєю кримінально-правовою природою кримінальне правопорушення, передбачене ст. 342 КК України, має схожі риси з кримінальними правопорушеннями, передбаченими ст. 343, 345 КК України. Це обумовлює проблеми розмежування зазначених деліктів, а також відкриває перспективи їх удосконалення в умовах комплексного реформування кримінального законодавства (наприклад, під час розробки проекту нового КК України).

Аргументовано, що опір як кримінально протиправне діяння, передбачене ст. 342 КК України, характеризується такими ознаками: 1) це активні дії під час виконання потерпілим свої повноважень; 2) вони спрямовані на перешкоджання виконанню цих повноважень; 3) полягають у впливі на організм потерпілого, або спрямовані проти предметів, необхідних потерпілому для виконання своїх обов'язків, або вимагають від потерпілого нейтралізації в безпосередньому контакті з ним, або створюють перешкоди для вільного пересування потерпілого, або іншим чином ускладнюють чи роблять неможливим виконання його обов'язків.

З метою розв'язання проблем, що виникають на практиці під час кваліфікації кримінального правопорушення, передбаченого ст. 342 КК України, у законі про кримінальну відповідальність запропоновано закріпити визначення поняття «опір», оскільки сучасна дефініція, що міститься в абз. 1 п. 8 постанови ПВСУ від 26 червня 1992 р. № 8 «Про застосування судами законодавства, що передбачає відповідальність за посягання на життя, здоров'я, гідність та власність суддів і працівників правоохоронних органів», є занадто розпливчастою, розкриває поняття опору лише в загальних рисах і не охоплює усіх можливих варіантів вчинення цього делікту

Ключові слова: опір, кримінальне правопорушення, кваліфікація кримінального правопорушення, представник влади, працівник правоохоронного органу, державний виконавець, приватний виконавець, член громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону, військовослужбовець, уповноважена особа Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.

Постановка проблеми. В умовах загрози суверенітету, незалежності та територіальної цілісності держави осо-

бливу стурбованість викликають кримінальні правопорушення, пов'язані з війною в Україні, насамперед воєнні делікти

та злочини проти основ національної безпеки. Безумовно на сьогодні вони мають пріоритетне значення для нашої держави, зокрема з огляду на ті проблеми, які виникають з кримінально-правовою протидією їм (правильною кваліфікацією, притягненням до кримінальної відповідальності, застосуванням заходів кримінального-правового характеру тощо). Про це неодноразово заявляли вчені [1; 2; 3; 4; 5]. Водночас ефективне виявлення, розслідування цих та інших кримінальних правопорушень, а також запобігання їм, безпосередньо пов'язане із забезпечення кримінально-правової охорони авторитету працівників правоохоронних органів та інших представників влади, які постійно наражають на небезпеку своє життя та здоров'я. Серед кримінальних правопорушень проти авторитету представників влади, насамперед працівників правоохоронних органів, на практиці досить поширеним є опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, приватному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (ст. 342 КК України). За підрахунками вчених [6, с. 272] ці делікти займають близько 20 % посягань на представників влади, що містяться в розділі XV «Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів».

Під час кваліфікації опору виникає чимало проблем, пов'язаних із тлумаченням терміну «опір», зокрема відмежуванням цього кримінального правопорушення від інших кримінальних та адміністративних деліктів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Актуальні проблеми кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян знайшли відображення у працях Г. Є. Болдаря, Л. П. Брич, А. С. Габуди, Н. О. Гуторової, Ю. П. Дзюби, Л. В. Дороша, О. О. Дудорова, О. В. Зайцева, І. М. Зялової, О. О. Кашкарова, В. А. Клименка, О. О. Книженко, В. О. Навроцького,

В. І. Осадчого та інших. Водночас низка питань у цій сфері залишаються недостатньо дослідженими або дискусійними, а тому потребують подальших наукових розвідок.

Мета статті полягає у дослідженні теоретичних і практичних проблем, пов'язаних із тлумаченням терміну «опір» у складі кримінального правопорушення, передбаченого ст. 342 КК України.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до абз. 1 п. 8 постанови ПВСУ від 26 червня 1992 р. № 8 «Про застосування судами законодавства, що передбачає відповідальність за посягання на життя, здоров'я, гідність та власність суддів і працівників правоохоронних органів» вчинення опору полягає в активній фізичній протидії здійсненню особою своїх обов'язків [7]. Схожу дефініцію пропонує В. І. Осадчий зауважує, що опір полягає у вчиненні суб'єктом протидії, безпосередньо спрямованої на потерпілого [8, с. 134]. Відмінність цих дефініцій зокрема в тому, що В. І. Осадчий вказує безпосередньо на те, що протидія спрямована безпосередньо на потерпілого, а також не зазначає про таку ознаку опору як його активність.

Така дефініція видається недосконалою з огляду на те, що вона розкриває поняття опору лише в загальних рисах і не охоплює усіх можливих варіантів вчинення цього делікту. Водночас для її тлумачення слід з'ясувати зміст термінів «протидія», «активна фізична протидія» у кожному випадку, що доволі складно з огляду на відсутність конкретизації цих термінів. Має рацію І. І. Давидович, яка вважає це визначення надто розпливчатим і таким, яке не дає однозначної відповіді на запитання про зміст опору [9, с. 137].

Тому вчені намагаються конкретизувати та деталізувати поняття опору, щоб полегшити його застосування у правозастосовній діяльності, зокрема в контексті відмежування від інших деліктів.

На переконання А. С. Габуди опором є активна протиправна поведінка особи, яка виявляється у фізичному впливі на потерпілого і протидіє виконанню ним покладених на нього функцій або створює умови, що перешкоджають діяльності такої особи, ускладнюють чи роблять неможливим для неї виконання своїх обов'язків [10, с. 11].

Вчені звертають увагу на той факт, що опір спрямований не завжди безпосередньо проти особи, а в певних випадках проти предметів, пов'язаних з виконанням потерпілими обов'язків.

Л. В. Дорош зазначає, що дії того, хто чинить опір, можуть бути спрямовані безпосередньо проти особи, наприклад, представника влади (винний перешкоджає слідчому пройти в одну з кімнат квартири для проведення огляду місця події або обшуку) або проти предметів, необхідних для виконання цими особами своїх обов'язків (винний знищує документ, який прокурор намагався вилучити) [11, с. 716]. Аналогічної позиції дотримується В. А. Клименко [12, с. 764].

Окремі вчені розкривають поняття опору крізь призму його ознак.

Л. В. Дорош стверджує, що опір характеризується такими ознаками: 1) він полягає в активних діях; 2) дії винного спрямовані на організм потерпілого, полягають у застосуванні фізичної сили до нього; 3) вони перешкоджають (протидіють) виконанню потерпілим своїх функцій, реалізації повноважень; 4) дії винного вчинені в момент виконання потерпілим покладених на нього обов'язків [11, с. 716].

Позиція Л. П. Брич полягає в тому, що опір – це активна фізична протидія здійсненню відповідними працівниками своїх обов'язків. Коло обов'язків, здійсненню яких вчиняється опір, залежить від кола повноважень того виду потерпілого, якому вчиняється опір. Ознаками опору є такі: а) він полягає в активних діях; б) дії винного полягають у застосуванні до потерпілого фізичної сили (фізичного впливу); в) дії винного перешкоджають (протидіють) виконанню потерпілим своїх функцій, реалізації повноважень; г) дії винного вчинено під час виконання потерпілим своїх службових або громадських обов'язків [13, с. 1051].

З більшістю ознак опору, які пропонують вчені, слід погодитися. Однак Л. В. Дорош і Л. П. Брич акцентують увагу на тому, що це дії спрямовані на організм потерпілого, полягають у застосуванні фізичної сили (фізичного впливу) до нього. Безумовно вони мають рацію, однак цим не вичерпуються усі можливі прояви опору, а тому зазначені ознаки потребують уточнення.

Дослідниці акцентують увагу переважно на насильницькому характері опору. Водночас важливо у контексті дослідження дефініції опору звернути увагу на те, що тлумачення ст. 342 КК дає підстави стверджувати, що опір може бути як насильницьким так і ненасильницьким. В. І. Осадчий переконаний, що згідно із частинами 1 і 2 ст. 342 КК така протидія може бути лише ненасильницькою [14, с. 797]. *Ненасильницький опір* – це вчинення протидії потерпілому, не пов'язаної з безпосереднім фізичним або психічним впливом на нього. Такий опір перешкоджає виконати обов'язки чи ставить під загрозу їх виконання, що і становить суспільну небезпечність посягання. Наприклад, як ненасильницький опір можна розглядати поведінку суб'єкта, яку потерпілому слід нейтралізувати в безпосередньому контакті з ним, зокрема, перебороти суб'єкта, котрий хапається за громіздкі предмети для уникнення затримання; відчинити двері квартири (будинку), які суб'єкт зачинив та/або притримує з наміром протидіяти його затриманню. Якщо ж суб'єкт вчинює такі дії, щоб перешкодити запобіганню злочину чи затриманню особи, яка його вчинила, це утворює склад злочину, відповідальність за який передбачена ч. 2 ст. 343 КК. Водночас, якщо особа не приховує особу, яка вчинила злочин, а просто не відчиняє двері, це не є опором, оскільки вона спеціально не створює умов для протидії законній діяльності представника влади, працівника правоохоронного органу та інших осіб, перелічених у ст. 342 КК [14, с. 798].

Для кращого розуміння терміну «опір» варто звернутися до судової практики, вивчення якої дає підстави стверджувати, що як кримінальне правопорушення, передбачене ст. 342 КК України, кваліфікують:

– *боротьбу з правопорушником, який грубо порушує громадський порядок та намагається перешкодити законній діяльності працівників поліції, в результаті якої потерпілому заподіяно легкі тілесні ушкодження* [15];

– *намагання правопорушника залишити місце вчинення адміністративного делікту поєднане із спробами нанесення тілесних ушкоджень («...замахнулася рукою з метою нанесення тілесних ушкоджень,*

останній. Проте, ОСОБА_2 зреагувала та застосувала до ОСОБА_1 прийом рукопашного бою...») [16];

– боротьбу з правоохоронцем, пов'язану з відбиранням певних предметів (засуджений, перебуваючи у виправному центрі напав на інспектора відділу нагляду та безпеки установи з метою відібрати пакунок з речовиною рослинного походження, котрий було доставлено на територію установи кур'єром «Нової пошти», чіплявся за одяг інспектора, відірвав йому погон форменого одягу, повалив на підлогу та продовжив з ним боротьбу) [17];

– намагання уникнути подальших процесуальних дій відносно особи, яка вчинила адміністративне правопорушення (порушник висловлювався нецензурною лайкою до поліцейського, штовхав його, шарпав, в результаті чого розірвав лівий рукав зимової куртки форменого одягу) [18];

– блокування руху транспортних засобів правоохоронців (ОСОБА_2 та ОСОБА_4 перебуваючи за кермом човна, вчинили дії направлені на опір виконанню рибоохоронним патрулем їх службових обов'язків, а саме супроводженню іншого човна та правопорушників до рибоохоронної ділянки з метою подальшого складання адміністративних матеріалів, шляхом блокування його руху, а також зв'язування між собою човнів порушників і патруля) [19];

– перешкоджання адміністративному затриманню правопорушника («намагався вирвати ОСОБА_2 з рук працівників поліції, штовхав та ловив за руки інспектора поліції ОСОБА_4, спричинивши останньому легкі тілесні ушкодження») [20];

– намагання втекти з місця скоєння правопорушення шляхом наїзду на поліцейського («умисно наїхав лівим заднім колесом автомобіля на праву стопу інспектора патрульної поліції, чим спричинив фізичний біль») [21].

У певних випадках правозастосовні органи чітко не розуміють зміст поняття опору, про що свідчать відповідні судові рішення. Наприклад, у вироку Бабушкінського районного суду м. Дніпропетровська від 02 червня 2022 р. зазначено що 29 липня 2021 року, приблизно о 18 год 20 хв, ОСОБА_4, перебуваючи на посаді прокурора Правобережної окружної прокуратури міста Дніпра в залі ігрових авто-

матів проводив санкціонований обшук. Під час цієї слідчої (розшукової) дії ОСОБА_1 підійшов до ОСОБА_4 та намагався спровокувати з останнім конфлікт, при цьому не зважаючи на законні вимоги ОСОБА_4, як працівника правоохоронного органу, припинити свої неправомірні дії та надати йому можливість виконувати свої службові обов'язки. ОСОБА_1 не реагуючи на законні вимоги ОСОБА_5, переслідуючи мету перешкоджання законним діям працівника правоохоронних органів, а саме виконанню покладених на нього службових обов'язків, умисно, усвідомлюючи, що перед ним знаходиться працівник правоохоронних органів, а саме працівник органів прокуратури, розуміючи протиправний характер своїх дій, підійшовши до потерпілого ОСОБА_4, почав чинити опір прокурору під час виконання ним своїх службових обов'язків та штовхати його. Своїми умисними діями ОСОБА_1 зупинив хід проведення обшуку. Його дії кваліфіковано за ч. 2 ст. 342 КК України [22]. У цьому судовому рішенні правозастосовні органи разом з терміном «опір» вживають термін «штовхання». Водночас такі дії як штовхання потерпілого під час виконання ним службових обов'язків є нічим іншим як опором.

Для підтвердження цієї позиції варто навести інший приклад. 29.06.2017 року приблизно о 17 годині 10 хвилин ОСОБА_1, перебуваючи під конвоєм працівників ГУНП в Київській області біля Білоцерківського міськрайонного суду Київської області по вул. Турчанінова, 7 в м. Біла Церква Київської області, відштовхнув руками в область передпліччя конвоїра – поліцейського-водія відділення конвойної служби ІТТ № 1 ГУНП в Київській області ОСОБА_4 та зник у невідомому напрямку [23].

У результаті узагальнення наукової літератури, а також результатів судової практики окремі вчені пропонують різноманітні варіації опору.

І. І. Давидович вважає, що опір, як дія, що входить до об'єктивної сторони складів злочину, передбаченого ст. 342 КК України, має місце як в ситуації, коли відбувається реальна взаємодія, фізичний контакт правопорушника і потерпілого, де кожна з сторін намагається нейтралізувати дії іншої, так і у випадках, коли винний здійснює вплив на особу представника

влади чи громадськості опосередковано, зокрема шляхом створення перешкод для їх вільного пересування. Отже, обов'язковою ознакою опору ми вважаємо наявність безпосереднього або опосередкованого фізичного впливу на особу потерпілого. Дослідниця охоплює поняттям опору і спробу вплинути на тіло людини (наприклад, при пострілі з пістолета, коли злочинець не влучив, або при намаганні вдарити ножом, каменем, коли потерпілий ухиляється від удару) [9, с. 141].

Дії винного при вчиненні опору найчастіше виражаються в перешкоджанні законному застосуванню сили з боку суб'єктів правоохоронної діяльності. Опір, зокрема, може проявитись в намаганні вирватись або ухопитись за громіздкі предмети (дерево, стовп), щоб уникнути затримання, перешкоджанні потерпілому в доступі у приміщення тощо. На її думку, вплив на особу потерпілого при опорі може відбуватись не тільки шляхом застосування фізичної (м'язової) сили, а й через використання холодної або вогнепальної зброї або інших предметів, рідини (кислоти, окропу), сипучих речовин [9, с. 141–142].

Ті вчені, які вважають, що за ст. 342 КК мають кваліфікуватись й такі дії, які пов'язані з посяганням на предмети, необхідні для виконання представниками влади і громадськості своїх обов'язків, на думку І. І. Давидови, необґрунтовано розширяють зміст опору. Якщо звернутись до тлумачення цього поняття у мовних словниках, то можна побачити, що опір розглядається як рішуча протидія кому-небудь, наполеглива боротьба чи змагання з кимось. Отже, для опору характерний фізичний контакт правопорушника і потерпілого. Тому випадки, у яких посягання на зазначені вище предмети відбуваються одночасно з впливом на особу представника влади чи громадськості, ми розглядаємо як опір. Наприклад, суб'єкт вириває у особи, яка проводить обшук, вилучену річ; відбирає у працівника правоохоронного органу зброю тощо. У ситуаціях, коли вплив на предмети, необхідні для виконання представниками влади і громадськості своїх обов'язків, відбувається за відсутності контакту винного і потерпі-

лого, на її думку, немає підстав говорити про опір. Наприклад, особа, якій вручили для підписання протокол, псує або знищує його. Такі випадки, за наявності підстав (зокрема, потерпілий – працівник правоохоронного органу), вона пропонує розглядати як втручання у його діяльність і кваліфікувати за ст. 343 КК [9, с. 140].

У дослідженні А. С. Габуди звертається увага на різноманітність способів дій винних під час опору. Він виділяє види опору та класифікує їх на такі групи: дії, пов'язані із застосуванням фізичної сили, безпосередньо спрямованої на потерпілого; дії суб'єкта, вплив яких спрямований опосередковано на потерпілого; дії, які виражаються у перешкоджанні законному застосуванню сили зі сторони потерпілого; дії винного, які потерпілому потрібно нейтралізувати у безпосередньому контакті з ним; дії, якими винний створює умови, що перешкоджають діяльності потерпілого або ускладнюють чи роблять неможливим для нього виконання своїх обов'язків; дії, спрямовані на предмети та речі, необхідні потерпілому для виконання покладених на нього обов'язків [10, с. 10–11]. Окремі види опору, запропоновані автором, як видається повторюються, хоча й описуються по-різному, адже більшість способів опору так чи інакше пов'язані з безпосереднім чи опосередкованим впливом на потерпілого.

Тому більш виваженою і точною видається позиція Г. Є. Болдаря, який стверджує, що опором є дії, які: 1) безпосередньо спрямовані проти особи потерпілого, тобто винний впливає на його організм, застосовуючи фізичну силу (суб'єкт відштовхує потерпілого або наносить йому удари; спрямовує автомобіль на працівника поліції); 2) спрямовані проти предметів, необхідних потерпілому для виконання своїх службових чи громадських обов'язків (винний вириває з рук державного виконавця ухвалу суду, яка дозволяє останньому примусово проникнути до житла особи, у якої знаходиться майно боржника, та знищує цей документ; вихоплює з рук працівника правоохоронного органу зброю або спецзасіб і втікає); 3) потерпілому потрібно нейтралізувати в безпосередньому контакті з ним (перебороти суб'єкта, який хапається за громіздкі

предмети (дерево, стовп), щоб утримати затримання); 4) створюють перешкоди для вільного пересування потерпілого (особа перешкоджає державному виконавцю входити до приміщення чи сховища, які належать боржнику, для проведення їх огляду – закриває або притримує двері) [24, с. 320].

Досліднику вдалося систематизувати більшість найбільш поширених проявів опору, що трапляються у судовій практиці. Однак варто зауважити зазначені випадки досить часто мають комбіновану форму і поєднуються між собою.

Висновки. Підсумовуючи викладене варто зазначити, що опір – це одна з форм впливу на представника влади чи іншу уповноважену особу з метою перешкодити виконанню ними своїх обов'язків. За своєю кримінально-правовою природою кримінальне правопорушення, передбачене ст. 342 КК України, має схожі риси з кримінальними правопорушеннями, передбаченими ст. 343, 345 КК України. Це обумовлює проблеми розмежування зазначених деліктів, а також відкриває перспективи їх удосконалення в умовах комплексного реформування кримінального законодавства (наприклад, під час розробки проекту нового КК України).

Опір як кримінально протиправне діяння, передбачене ст. 342 КК України, характеризується такими ознаками: 1) це активні дії під час виконання потерпілим свої повноважень; 2) вони спрямовані на перешкоджання виконанню цих повноважень; 3) полягають у впливі на організм потерпілого, або спрямовані проти предметів, необхідних потерпілому для виконання своїх обов'язків, або вимагають від потерпілого нейтралізації в безпосередньому контакті з ним, або створюють перешкоди для вільного пересування потерпілого, або іншим чином ускладнюють чи роблять неможливим виконання його обов'язків.

Вплив на потерпілого під час опору представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, приватному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій

особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб може відбуватися як безпосередньо, так і опосередковано.

З метою розв'язання проблем, що виникають на практиці під час кваліфікації кримінального правопорушення, передбаченого ст. 342 КК України, у законі про кримінальну відповідальність слід закріпити визначення поняття «опір», оскільки сучасна дефініція, що міститься в абз. 1 п. 8 постанови ПВСУ від 26 червня 1992 р. № 8 «Про застосування судами законодавства, що передбачає відповідальність за посягання на життя, здоров'я, гідність та власність суддів і працівників правоохоронних органів», є занадто розпливчастою, розкриває поняття опору лише в загальних рисах і не охоплює усіх можливих варіантів вчинення цього делікту

Список використаної літератури:

1. Андрушко А. В. Злочини проти людяності: поняття та сутнісні ознаки. *Проблеми кваліфікації та розслідування кримінальних правопорушень в умовах воєнного стану* [Текст] : матеріали наук.-теорет. конф. (Київ, 26 трав. 2022 р.) / [редкол. : С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський, А. А. Вознюк та ін.]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2022. С. 15–18.
2. Вознюк А. А. Воєнний та надзвичайний стан як обставини, що впливають на кваліфікацію кримінального правопорушення або призначення покарання. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 6. С. 308–317. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-6/69>
3. Киричко В. М. Актуальні кримінально-правові проблеми війни і миру (погляд із воєнного Харкова). *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2022. Вип. 1 (17). С. 52–91.
4. Мовчан Р. О. «Воєнні» новели Кримінального кодексу України: правотворчі та правозастосовні проблеми : монографія. Київ : Норма права, 2022. 244 с.
5. Новели кримінального законодавства України, прийняті в умовах воєнного стану : наук.-практ. комент. / А. А. Вознюк, О. О. Дудоров, Р. О. Мовчан, С. С. Чернявський та ін. ; за ред. А. А. Вознюка, Р. О. Мовчана, В. В. Чернея. Київ : Норма права, 2022. 278 с.
6. Беленок В. П. Кримінально-правова та кримінологічна характеристика погрози

- або насильства щодо працівника правоохоронного органу : дис. ...канд. юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2021. 353 с.
7. Про застосування судами законодавства, що передбачає відповідальність за посягання на життя, здоров'я, гідність та власність суддів і працівників правоохоронних органів : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 червня 1992р. №8. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0008700-92#Text>
 8. Осадчий В. І. Кримінально-правовий захист правоохоронної діяльності : монографія. Київ : Атіка, 2004. 336 с.
 9. Давидович І. І. Кримінально-правова охорона представників влади і громадськості, які охороняють правопорядок : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2007. 252 с.
 10. Габуда А. С. Кримінально-правова характеристика складу опору особам, наділим владними повноваженнями : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Львів, 2012. 21 с.
 11. Кримінальний кодекс України: наук.-практ. комент.: у 2 т. / за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. 5-те вид., доповн. Харків : Право, 2013. Т. 2: Особлива частина. 1040 с.
 12. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України / відп. ред. С. С. Яценко. 2-ге вид., переробл. та доповн. Київ : А.С.К., 2002. 968 с.
 13. Кримінальний кодекс України: наук.-практ. комент. : у 2 т. / за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. 5-те вид., доповн. Харків : Право, 2013. Т. 2: Особлива частина. 1040 с.
 14. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / [А. М. Бойко, Л. П. Брич, О. О. Дудоров та ін.] ; за ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. [10-те вид., переробл. та доповн.]. Київ : Дакор, 2018. 1360 с.
 15. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / [Д. С. Азаров, В. К. Гришук, А. В. Савченко та ін.] ; за заг. ред. О. М. Джужі, А. В. Савченка, В. В. Чернея. [2-ге вид., переробл. і доповн.]. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 1104 с.
 16. Вирок Автозаводського районного суду м. Кременчука від 29 листопада 2021 року у справі № 524/10436/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101411142>.
 17. Вирок Бориспільського міськрайонного суду Київської області від 07 грудня 2021 року у справі № 359/11714/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101705684>.
 18. Вирок Конотопського міськрайонного суду Сумської області від 20 травня 2022 року у справі № 577/3029/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104389474>.
 19. Вирок Піщанського районного суду Вінницької області від 02 травня 2022 року у справі № 142/129/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104152018>.
 20. Вирок Іванківського районного суду Київської області від 26 жовтня 2021 року у справі № 366/827/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100572564>.
 21. Вирок Могилів-Подільського міськрайонного суду Вінницької області від 26 травня 2022 року у справі № 138/700/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104474989>.
 22. Вирок Жовтневого районного суду міста Кривого Рогу Дніпропетровської області від 03 листопада 2021 року у справі № 212/2183/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100759921>.
 23. Вирок Бабушкінського районного суду м. Дніпропетровська від 02 червня 2022 року у справі № 932/7715/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104565634>.
 24. Вирок Білоцерківського міськрайонного суду Київської області від 15 листопада 2018 року у справі № 357/9771/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/77862415>.
 25. Кримінальне право. Особлива частина: підручник / за ред. О. О. Дудорова, Є. О. Письменського. Луганськ : Елтон-2, 2012. Т. 2. 780 с.

Borovyk A. Topical issues of interpretation of the term «resistance» as a part of a criminal offense under Article 342 of the Criminal Code of Ukraine

The article examines the theoretical and practical issues related to the interpretation of the term "resistance" as part of a criminal offense under Article 342 of the Criminal Code of Ukraine.

Based on the analysis of scientific literature and case law, the author concludes that resistance is one of the forms of influence on a government official or other authorized person with the aim of preventing them from performing their duties. According to the criminal law nature, the criminal offense under Article 342 of the CC of Ukraine has similar features to the criminal offenses under Articles 343 and 345 of the CC of Ukraine. This causes problems

of distinguishing these torts, and also opens up prospects for their improvement in the context of comprehensive reform of criminal law (for example, in drafting a new Criminal Code of Ukraine).

It is argued that resistance as a criminal offense under Article 342 of the Criminal Code of Ukraine is characterized by the following features: 1) active actions during the performance of the victim's duties; 2) they are aimed at impeding the performance of these duties; 3) they consist of an impact on the victim's body, or are directed against the objects necessary for the victim to perform his/her duties, or require the victim to neutralize in direct contact with him/her, or create obstacles to the victim's free movement, or otherwise complicate or make it impossible to perform his/her duties.

In order to solve the problems of qualifying a criminal offense under Art. 342 of the CC of Ukraine, it is proposed to consolidate the definition of "resistance" in the law on criminal liability, since the current definition contained in abstract 1, para. 8 of the Resolution of the SCU of June 26, 1992, No. 8 "On the Application by Courts of Legislation Providing for Liability for Attacks on the Life, Health, Dignity and Property of Judges and Law Enforcement Officers" is too vague, discloses the concept of resistance only in general terms and does not cover all possible variants of this tort.

Key words: *resistance, criminal offense, qualification of a criminal offense, representative of the authorities, law enforcement officer, state enforcement officer, private enforcement officer, member of a public formation for the protection of public order and the state border, military officer, authorized person of the Deposit Guarantee Fund.*